

Co to jest RODO

Prezentacja o zmianach w przepisach
dotyczących danych osobowych w działalności
Związku Nauczycielstwa Polskiego

RODO ?

Od 25 maja 2018 roku zaczęło obowiązywać tzw. RODO, czyli Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyleniu dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych).

Po co te wszystkie zmiany?

Prawo już od jakiegoś czasu nie nadąża za zmieniającą się dynamicznie rzeczywistością. W przypadku ochrony danych osobowych, gdzie postęp technologiczny zrewolucjonizował możliwości magazynowania, przetwarzania i analizowania danych, które ludzie zostawiają niemalże wszędzie, zmiany w prawie były konieczne.

RODO nie trzeba się bać!

Podstawowe definicje

Dane osobowe są to wszelkie informacje, które mogą doprowadzić do bezpośredniego lub pośredniego zidentyfikowania osoby fizycznej.

Danymi osobowymi są więc: imię, nazwisko, PESEL, fotografia, linie papilarne, numer telefonu, czy też adres IP i to zarówno stały, jak i zmienny. Nawet zakodowana praca pisemna na egzaminie, sporządzona przez studenta, może być traktowana jako dana osobowa.

Przykład:

adres email (jeśli zawiera w sobie element identyfikujący właściciela skrzynki pocztowej np. jankowalski@poczta.pl)

Podstawowe definicje

Przetwarzanie – wszelkie operacje przeprowadzane na danych osobowych: zbieranie, magazynowanie, przechowywanie, udostępnianie, przesyłanie, pobieranie lub usuwanie (niszczenie)

Administrator – to podmiot który ustala cele i środki przetwarzania. Cele przetwarzania, należy rozumieć, jako pewne wartości, które mają zostać osiągnięte poprzez przetwarzanie danych osobowych

Współadministrator – podmiot, który wspólnie z innym administratorem ustala cele i sposoby przetwarzania

Podstawowe definicje

Podmiot przetwarzający – osoba, która przetwarza dane osobowe, ale nie jako administrator, bo nie ustala celów i sposobów przetwarzania, ale dokonuje przetwarzania w imieniu administratora.

Środki przetwarzania (sposoby przetwarzania) – narzędzia, które mają doprowadzić do osiągnięcia założonych celów przetwarzania

Podmiot danych – osoba, której dane osobowe są przetwarzane. Niekoniecznie musi to być osoba bezpośrednio przekazująca nam dane, bo często pozyskanie danych następuje od osoby trzeciej

Podstawowe definicje

Zgoda – dobrowolne, konkretne, świadome i jednoznaczne okazanie woli, w którym osoba, której dane dotyczą, w formie oświadczenia lub wyraźnego działania potwierdzającego, przyzwala na przetwarzanie swoich danych osobowych

Zbiór danych – zestaw danych uporządkowany według określonych kryteriów. Zbiór może być scentralizowany, zdecentralizowany, rozproszony funkcjonalnie lub geograficznie.

Przykład zbioru zdecentralizowanego.

Administratorem jest związek zawodowy, który ma zbiór danych swoich członków. Związek działa na terenie całego kraju, bo na terenie całego kraju zamieszkują jego członkowie. Dane zbierane przez poszczególne ogniwa związku do zbioru danych są częścią jednego zbioru. Nie mamy tu do czynienia z sytuacją, w której istniałoby tyle zbiorów danych członków, ile byłoby miejsc, w których dane są zbierane czy przechowywane.

Rodzaje danych osobowych

Dane osobowe zwykłe

- Wszystkie dane osobowe niebędące danymi wrażliwymi

Dane osobowe wrażliwe (sensytywne)

- pochodzenie rasowe lub etniczne;;
- poglądy polityczne;
- przekonania religijne lub światopoglądowe;
- przynależność do związków zawodowych;
- dane genetyczne;
- dane biometryczne (dane, które dzięki specjalnemu przetwarzaniu technicznemu mogą doprowadzić do identyfikacji osoby, np. za pomocą programu do rozpoznawania twarzy);
- dane dotyczące zdrowia, seksualności lub orientacji seksualnej osoby.

Zasady przetwarzania

Zasada zgodności z prawem

Za przetwarzaniem musi stać uzasadnienie prawne, a przetwarzanie musi być jasne i klarowne dla osoby, której dane są przetwarzane oraz musi być prowadzone w sposób rzetelny, czyli taki, żeby nie narażać interesów czy praw osób, których dane są przetwarzane

RODO

OGÓLNE ROZPORZĄDZENIE
O OCHRONIE DANYCH OSOBOWYCH

Zasada ograniczenia celu

Za przetwarzaniem już przy samym pozyskiwaniu danych stoi ściśle określony cel. Nie można gromadzić danych „na zapas”.

Przykład:

Jeśli pobieramy dane ze względu na działalność związkową, to nie możemy następnie rozsyłać danych naszych członków np. do firm zajmujących się marketingiem, bo byłoby to niezgodne z celem ich pobrania.

Zasada minimalizacji danych

Zbieranie danych winno się odbywać w zakresie niezbędnie koniecznym do osiągnięcia celów.

Przykład:

Jeśli chcemy przyjąć kogoś w poczet członków związku, to wówczas nie prosimy go o dane dotyczące jego wzrostu, wagi, imion rodzeństwa, gdyż nie jest to potrzebne do osiągnięcia celu, którym jest zrzeszenie w związku zawodowym.

Zasada prawidłowości

Należy zapobiegać niepożądanym konsekwencjom dla podmiotów danych w związku z przetwarzaniem ich nieprawidłowych danych. Dlatego też RODO nakłada obowiązek badania, czy dane są prawidłowe, oraz w miarę możliwości obowiązek ich usunięcia albo sprostowania, jeśli okażą się nieprawidłowe

Przykład:

Kiedy w poczet członków związku zostanie przyjęta omyłkowo osoba, która nie ma ze związkiem zawodowym nic wspólnego (nie składała deklaracji), związek ma obowiązek przywrócenia zgodności danych ze stanem faktycznym, w tym przypadku usunięcia lub zniszczenia danych osoby przypadkowo przyjętej do związku.

Zasada ograniczenia przechowywania

Dane osobowe nie mogą być przechowywane przez nieskończenie długi czas i muszą zostać usunięte lub zniszczone, kiedy już nie są niezbędne do celów, dla których zostały pobrane.

Przykład:

W sytuacji, kiedy osoba zrezygnowała z członkostwa w ZNP powinniśmy w zasadzie niezwłocznie usunąć wszystkie jej dane osobowe ze zbiorów ZNP. Możliwe jest dłuższe przetwarzanie danych osobowych w razie przyznania zapomogi (zasiłku). Wówczas dla celów podatkowych należy przechowywać dane przez 5 lat.

Zasada integralności i poufności

Przetwarzając dane osobowe należy dbać, aby nie doszło do naruszeń ochrony danych osobowych. Jeśli wdrożona została polityka ochrony danych osobowych, wówczas należy przestrzegać jej postanowień

Przykład:

Jeśli przetwarzane są dane wrażliwe, nie można dopuścić do tego, by ich nośniki (to znaczy: dokumenty, otwarte ekrany komputerów) były ogólnodostępne np. na biurku. Tak samo, jeśli przechowywane są takie dane, nie można tego robić w sposób, który umożliwi każdemu dostęp do danych, np. w niezamykanej szafce.

Zasada rozliczalności

Zasada najważniejsza z punktu widzenia zabezpieczenia się przed odpowiedzialnością. W każdym momencie w razie kontroli musimy być w stanie wykazać, że przetwarzamy dane osobowe w oparciu o wskazane powyżej zasady przetwarzania. To właśnie realizacja zasady rozliczalności nakłada konieczność dostosowania się do obowiązków omawianych na szkoleniu i w wydanej przez ZNP broszurze.

Przesłanki przetwarzania danych osobowych zwykłych

Zgoda

Pytanie należy wyraźnie oddzielić zapytanie o zgodę od innych zapytań!

Nie trzeba pobierać zgody na przetwarzanie danych osobowych w sytuacji, w której posiadamy inną podstawę do przetwarzania

Zgodę można wycofać. Wycofanie ma być możliwe na zasadach jej udzielenia

Prawidłowo:

1. Wyrażam zgodę na przekazywanie mi informacji o
2. Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych w celach

~~Nieprawidłowo:~~

~~Wyrażam zgodę na przekazywanie do mnie i wyrażam zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych w celach~~

Przesłanki
przetwarzania

danych
osobowych
zwykłych

Niezbędność do wykonania umowy

Przykład:

Zawierając umowę najmu mieszkania, nie musimy od najemcy pobierać zgody na przetwarzanie jego danych osobowych, gdyż są one nam potrzebne do zawarcia umowy.

Przetwarzanie przed zawarciem umowy

Przetwarzanie jest niezbędne dla podjęcia czynności zmierzających do zawarcia umowy, przykładowo w procesie przyjmowania kandydata do ZNP

Pamiętaj jednak o zasadzie minimalizacji danych przy pobieraniu danych osobowych (pobierać należy tylko te dane osobowe, które są niezbędne do zawarcia określonej umowy)

Przesłanki
przetwarzania

danych
osobowych
zwykłych

Niezbędność do celów wynikających prawnie uzasadnionych interesów administratora

Przykład:

Banki w swojej działalności muszą bronić się przed nieuczciwymi klientami, którzy nie spłacają pożyczek bankowych. Dlatego też ich uzasadnionym prawnie interesem jest tworzenie tzw. czarnych list klientów, którzy nie spłacają kredytów i pożyczek, aby nie destabilizować systemu bankowego, w którego skład wchodzi także ludzie terminowo regulujący swoje długi.

Interes administratora może wynikać z aktów prawa powszechnie obowiązującego (ustaw, rozporządzeń, uchwał jednostek samorządu terytorialnego) lub wewnętrznego (statutu)

Prymat mają jednak prawa i wolności osób których dane dotyczą

Ważne! Jest to jednak podstawa przetwarzania, z której można skorzystać wyłącznie w sytuacji, w której nie można oprzeć przetwarzania na żadnej innej podstawie prawnej.

Przesłanki przetwarzania danych osobowych zwykłych

Ciążący na podmiocie obowiązku prawnym

Dotyczy to m. in. danych osobowych ujętych w otrzymanym przez oddział ZNP w projekcie arkusza organizacyjnego szkoły, zgodnie z art. 110 ustawy Prawo oświatowe

Przykład:

Jeśli jesteśmy pracodawcą, wówczas przepisy prawa pracy nakładają na nas obowiązek przetwarzania danych pracowników. Tak samo jest w przypadku, w którym przetwarzamy dane osobowe w celach opieki zdrowotnej i musimy przetwarzać dane osobowe pacjentów.

Ochrona żywotnych interesów osoby, której dane dotyczą

Ważne! Inaczej jest w przypadku danych osobowych wrażliwych, których, poza kilkoma wyjątkami, nie wolno przetwarzać.

Ochrony interesu publicznego lub skuteczne sprawowanie władzy publicznej

Przesłanki
przetwarzania

danych
osobowych
wrażliwych

Przetwarzanie w ramach struktur związku zawodowego

Przykład:

Przetwarzając dane dotyczące członkostwa w związku zawodowym, należy dołożyć szczególnej staranności, aby nie dochodziło do naruszeń oraz aby naruszeniom zapobiegać. Poza tym inny będzie cel przetwarzania danych osobowych obecnych członków, a inny w przypadku byłych członków. Celem przetwarzania w przypadku byłych członków jest limitowanie ich roszczeń do związku zawodowego, po tym, kiedy z tego związku wystąpią, a także możliwość korzystania z niektórych uprawnień wypływających z członkostwa w związku dla rodzin osób, które w związku niegdyś były.

- Dane te zostały wyraźnie upublicznione
- Jest to niezbędne do ustalenia, dochodzenia lub obrony roszczeń lub w ramach sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez sądy
- Jest to niezbędne do celów profilaktyki zdrowotnej lub medycyny pracy, jeśli robi to osoba, która jest prawnie zobowiązana do zachowania w tajemnicy informacji z takiego przetwarzania
- Jeżeli jest to niezbędne do celów archiwalnych, w interesie publicznym, do celów badań naukowych, historycznych lub do celów statystycznych

Prawa osób, których dane dotyczą

- Prawo do bycia poinformowanymi (m. in. o tym kto jest administratorem, dane IOD, jakie są cele i sposoby przetwarzania oraz wskazanie źródła danych)
- Prawo do sprostowania danych
- Prawo do bycia zapomnianym (tylko wtedy gdy brak jest już podstaw przetwarzania)
- Prawo do przenoszenia danych
- Prawo do sprzeciwu
- Prawo do niepodlegania decyzji wydawanej w sposób zautomatyzowany

Postępowanie w sytuacjach naruszenia ochrony danych osobowych

- Jeśli do dojdzie do naruszenia ochrony danych, wówczas należy zgłosić je **natychmiast** (tego samego dnia) IOD
- IOD w imieniu ZNP niezwłocznie (nie później niż w ciągu 72 godzin od stwierdzenia naruszenia) zgłosić ten fakt organowi nadzorcemu
- Kiedy naruszenie ochrony danych osobowych może powodować wysokie ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych – **mamy obowiązek zawiadomić również zainteresowanego o:**
 - danych kontaktowych IOD
 - konsekwencjach naruszenia
 - opisać środki zaradcze

Obowiązki administratora danych

mapa drogowa ZNP

- ✓ **Dokonanie kwerendy stanu ochrony danych**
- ✓ **Stworzenie klauzuli informacyjnej**
- ✓ **Usunięcie baz danych uzyskanych na podstawie zgody**

- Analiza ryzyka w ochronie danych
- Zmiany w zbiorach danych wrażliwych

- Zmiany w zbiorach danych zwykłych
- Stworzenie, na bazie obowiązującej, nowej polityki ochrony danych
- Analiza wdrożenia RODO w ZNP
- Wystąpienie o certyfikat do Prezesa UODO

Kary

1. **Odpowiedzialność cywilna** za naruszenie dóbr osobistych
2. **Odpowiedzialność karna** za przetwarzanie danych zwykłych i wrażliwych bez podstawy prawnej
3. **Odpowiedzialność administracyjna** - do 20 000 000 euro lub 4% wartości obrotu liczonego za ubiegły rok obrotowy. Za mniejsze przewinienia (np. nieprzestrzeganie obowiązku prowadzenia rejestru czynności przetwarzania) grożą kary administracyjne niższe – od wysokości 10 000 000 euro lub 2% wartości za ubiegły rok obrotowy przedsiębiorcy

Zakończenie

- Wprowadzenie zmian może się wydać kłopotliwe.....
- Dlatego w pierwszej kolejności spróbuj zrozumieć ich sens
- Skorzystaj z Informatora
- Czytaj stronę: znp.edu.pl > dokumenty > RODO
- Krok po kroku wdrażaj kolejne zmiany w oparciu o informacje ze strony internetowej ZNP
- **Bądź optymistą – poradzimy sobie z RODO!**

Dziękuję za uwagę

Krzysztof Stradomski
Inspektor ochrony danych
Związku Nauczycielstwa Polskiego
iod@znp.edu.pl

